

นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

Thai language learning innovation

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์¹ : ผู้เขียน

สุภาวดี อุตระมาตย์², ฉลาด จันทร์สมบัติ³ : ผู้วิจารณ์

Wimonrat Suntornrot 1 : principle writer

Suphawadee Uttarawart², Chalard Chantarasombat³ : to adjudge

หนังสือ นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มนี้ เป็นเอกสารประกอบการสอนภาษาไทย ซึ่งผู้เขียนได้ใช้ประสบการณ์ในการสอนมาเป็นเวลานานนำมาถ่ายทอดโดยมุ่งเน้นการใช้เทคนิค วิธีสอนอย่างหลากหลายมาให้อ่านได้ศึกษาและนำไปใช้ในการสอนภาษาไทย และนอกจากนั้นยังได้คิดประยุกต์วิธีสอนต่าง ๆ มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในเอกสารนี้มีสาระสำคัญ คือ ความสำคัญและความเป็นมาของภาษาไทย หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยทุกช่วงชั้น สาระที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งผู้เขียนได้นำนวัตกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ แผนที่ความคิดการสอนวรรณยุกต์ด้วยนิ้วมือ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การสอนแบบบูรณาการ และการสอนแบบโครงงาน นอกจากนี้ยังมีวิธีวัดและประเมินผลภาษาไทยในแต่ละทักษะและสาระการเรียนรู้ อาทิ การอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความ การเขียนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งทักษะการฟัง การดู และการพูด และยังให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหา

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Associate Professor Dr., Faculty of education, Mahasarakham University

² Ed.D. Candidate in Administration and Development, Faculty of Education , Mahasarakham University

³ Associate Professor Dr., Faculty of education, Mahasarakham University

การเรียนการสอนภาษาไทย การออกแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ดูเป็นตัวอย่างด้วย

ส่วนที่ 1 ประเด็นเนื้อหาโดยรวมของหนังสือ

ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือออกเป็น 6 บทเพื่อความเข้าใจง่ายต่อการศึกษาคือ

บทที่ 1 ความสำคัญและความเป็นมาของภาษาไทย

บทที่ 2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บทที่ 3 นวัตกรรมการเรียนรู้อาษาไทย

บทที่ 4 การเรียนการสอนภาษาไทย

บทที่ 5 การวัดผลประเมินผลภาษาไทย

บทที่ 6 การออกแบบการวิจัยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นทั้งมวลประสบการณ์ และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ ถ้าขาดสื่อสำคัญนี้แล้วมนุษย์คงไม่สามารถรวมกับเป็นสังคมได้ ทั้งนี้เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งหมายความว่า มนุษย์ไม่อาจที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง แต่จะต้องติดต่อไปมาหาสู่กัน ต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่เหล่า ภาษาที่เขาใช้นั้นก็จะเป็เครื่องมือ

สื่อสารสำคัญที่ทำให้พวกเขาเข้าใจกัน และสามารถรู้เรื่องกันได้ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า “ภาษาเป็นเครื่องมือของสังคม” ก็คงไม่ผิดสำหรับทักษะทางภาษาที่มนุษย์ชาติต่าง ๆ ใช้ติดต่อสื่อสารกันก็คือ ภาษาศิลปะหรือศิลปะทางภาษานั้นเอง อันได้แก่ การฟัง การดู การอ่าน และการเขียน มนุษย์อาศัยทักษะทั้ง 5 ที่กล่าวมานี้สร้างเสริมสติปัญญาและสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าวภาษาจึงมีบทบาทและความสำคัญสำหรับบุคคลทุกคนของชาติ ภาษาไทยนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแล้ว ยังเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นภาษาประจำชาติเป็นความมั่นคงของชาติ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้เพื่อเป็นเครื่องแสดงว่าชาติไทยเราเป็นชาติที่ยิ่งใหญ่ และมีวัฒนธรรมมาแต่ครั้งโบราณกาล และภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารความหมายและแสวงหาความรู้ที่คนไทยทุกคนต้องใช้ตลอดชีวิต และยังเป็นเครื่องผูกพันคนไทยให้ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันได้อย่างแน่นแฟ้นอีกด้วย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้าง

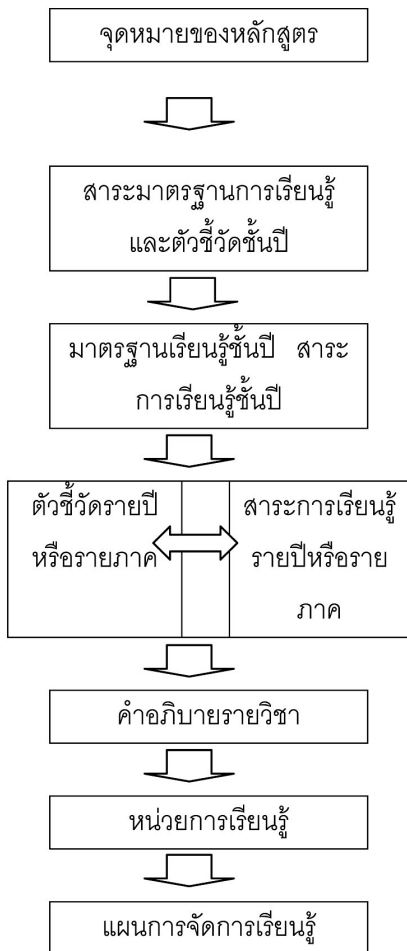

บุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษทางวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตศรัทธา และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดี และวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้าตามเป้าหมายร่วมกัน อย่างไรก็ตามการอยู่ร่วมกันในหมู่คนเป็นจำนวนมาก บางครั้งอาจมีปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร อันเนื่องจากการใช้ภาษา ดังนั้นการใช้ภาษาไทยที่สื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่กำกวม เยิ่นเย้อ จะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน เกิดความร่วมมือของคนในสังคม ไม่สร้างปัญหาและความแตกแยกในสังคม เมื่อคนในสังคมมีความเข้าใจที่ดีต่อกันย่อมก่อให้เกิดสันติสุข

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสร้างเอกภาพของชาติ สังคมจะเป็นปึกแผ่นมั่นคงและเจริญรุ่งเรืองก็เพราะคนในสังคมมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกพ้องกัน เพราะคนไทยมีภาษาไทยเป็นภาษากลางหรือภาษามาตรฐานที่ใช้ร่วมกัน ภาษาไทยยังแสดงให้เห็นว่าชาติไทยมีอารยธรรม และมีความเจริญ รุ่งเรือง มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่ใช้ติดต่อสื่อสารกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกันและเกิดความผูกพันเป็นเชื้อชาติเดียวกัน ภาษาไทยทำให้เกิดความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นพลังสำคัญทำให้คนไทยเกิดความปรองดอง และร่วมมือกันที่จะพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้า มั่นคง และเป็นเครื่องมือช่วยจรรโลงใจของมนุษย์

ด้านหลักสูตรภาษาไทยและแนวการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เขียนได้กล่าวถึงสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยใน 12 ปีรวมถึงตัวชี้วัดชั้นปี ผู้เขียนยังได้เสนอแนวทางการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ แนวทางการจัดทำคำอธิบายรายวิชา และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นหลักสูตรอีกด้วยสรุปเป็นแผนภูมิไว้ดังนี้

ภาพประกอบ แผนภูมิขั้นตอนการพัฒนา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำ
รู้การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ คือ การจัดทำ
สาระการเรียนรู้โดยกำหนดหัวข้อเรื่อง หรือ
กำหนดเรื่องที่จะสอนตลอดปีหรือตลอดภาค

เรียน การจัดทำหน่วยการเรียนรู้จะต้องนำคำ
อธิบายรายวิชามาวิเคราะห์ และกำหนดเรื่อง
หรือหัวข้อที่จะสอน ส่วนมากจะกำหนดเป็น
ชื่อหน่วย จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เรียกว่า
Thematic Unit หรือจัดทำเป็นหน่วยที่เรียกว่า
หน่วยสหวิทยาการ (Intetdisciplinary Unit)
เป็นหน่วยบูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้
และบูรณาการทักษะเข้าด้วยกัน

หลักการจัดทำหน่วยการเรียนรู้มีดังนี้

1. นำสาระการเรียนรู้และผลการ
เรียนรู้ที่คาดหวังจากคำอธิบายรายวิชามา
กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอน โดยใช้วรรณคดี
หรือวรรณกรรมเป็นชื่อหน่วย บูรณาการทักษะ
และสาระการเรียนรู้อื่นเข้าด้วยกัน
2. บูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษา
ไทยทั้ง 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การ
ฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา และ
วรรณคดี วรรณกรรม มาบูรณาการเข้าด้วย
กันโดยกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้
3. มีส่วนประกอบของหน่วยการ
เรียนรู้ ดังนี้

3.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้และ
เวลาที่กำหนดสอนแต่ละหน่วยเป็นภาพรวม
ตลอดทั้งปีหรือรายภาค

3.2 รายละเอียดของผลการ
เรียนรู้ที่คาดหวังกับสาระการเรียนรู้แต่ละ

หน่วยการเรียนรู้ ต้องมีความสอดคล้องกัน และกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย

3.3. การกำหนดสาระการเรียนรู้ควรกำหนดลำดับสาระการเรียนรู้ยากง่ายตามลำดับขั้น และลำดับพื้นความรู้

4. กำหนดแผนภาพความคิดหรือมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดหลักการเรียนรู้ และขั้นตอนของกิจกรรมเป็นแผนภาพความคิดเพื่อจะนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

5. กำหนดค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์เพื่อกำหนดในสาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจใช้แนวดังนี้

1. ยึดวรรณคดีและวรรณกรรมเป็นหลัก (Literature – Based Approach) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ตามชื่อวรรณคดีและวรรณกรรม และบูรณะการทักษะ การพูด การฟัง การดู การอ่าน การเขียน และการคิด โดยใช้วรรณคดีเป็นเนื้อหาสาระ นำไปสู่การฝึกทักษะในรูปบูรณาการทักษะและบูรณาการเนื้อหาข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาในวรรณคดีและวรรณกรรมได้ เช่น เรื่องสังข์ทอง อาจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะการแข่งขันการตีคดี

มีวิธีเล่นอย่างไร ในลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ (Thematic Unit)

2. ยึดชีวิตและสังคมเป็นหลัก (Life and Social-Based Approach) บางครั้งนำปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสังคมเป็นหลัก (Problem - Based Approach) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ตามชื่อที่เป็นเนื้อหาของสังคมและชีวิตหรือปัญหา เช่น พระคุณของแม่ จะเป็นการนำบทละครเรื่อง สังข์ทองตอน พระสังข์หนีนางพันธุรัต บทร้อยกรองเกี่ยวกับ พระคุณแม่ ประเพณี วัฒนธรรมเกี่ยวกับแม่ ฯลฯ เป็นการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตและสังคม แล้วยังบูรณาการด้านทักษะทางภาษา เช่น การสะกดคำจากเรื่องที่อ่าน การอภิปราย การเขียน แสดงความคิดเห็น การใช้ภาษา การแต่งคำประพันธ์ในลักษณะของหน่วยสหวิทยาการ (Interdisciplinary Unit)

3. ยึดทักษะเป็นหลัก (Skill-Based Approach) ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ ใช้ทักษะเป็นชื่อเรื่อง เช่น การเขียนแสดงจินตนาการ การพูดต่อที่ประชาชน เป็นการนำทักษะมาเป็นชื่อหน่วยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ กำหนดทักษะการสอนในแต่ละวิธีการ การบูรณาการทักษะจะอยู่ในวงแคบ ไม่สามารถจะบูรณาการเนื้อหาและทักษะได้กว้างขวาง นอกจากบางหน่วย เช่น การพูดรายงานเชิงวิชาการ จะมีการศึกษาค้นคว้า เขียนรายงาน

พูดรายงาน อภิปราย ซึ่งมุ่งไปสู่การฝึกทักษะเฉพาะเท่านั้น ต่อมาเป็นนวัตกรรมกับการเรียนรู้ภาษาไทยผู้เขียนได้รวบรวมนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการสอนและที่เป็นสื่อมานำเสนอเช่น กระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบสร้างแผนที่ความคิด (Concept Mapping) การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters Approach) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การเรียนด้วยการแสดงละคร (Dramatization) การเรียนด้วยเกม (Game) การเรียนด้วยบทบาทสมมติ (Role Playing) นอกจากนี้ยังมีนวัตกรรมที่เป็นสื่อ เช่น การสอนโดยใช้บทเรียนการ์ตูน (Cartoon) การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text) การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ การเรียนด้วยหนังสือประกอบการอ่าน เป็นต้น

การเรียนการสอนภาษาไทยมีเนื้อหาที่จะ ต้องสอนและเรียนรู้ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การฟังการดูการพูดและการเรียนเรื่องหลักการใช้ภาษารวมถึงวรรณคดีและวรรณกรรมอีกด้วย

การวัดผลประเมินผล ผู้เขียนได้กล่าวถึงความสำคัญ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง และสัมพันธ์กับการวัดและประเมินผล หลัก

การวัดผลและประเมินผลภาษาไทยรวมถึงแนวทางการวัดผลและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

และในบทสุดท้ายผู้เขียนยังได้กล่าวถึงการออกแบบวิจัยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีคุณลักษณะและบทบาทของครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้สืบเนื่องถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาการเรียนรู้ภาษาไทยและสุดท้ายก็ยกตัวอย่างการออกแบบและการแก้ปัญหาการเรียนรู้ภาษาไทยมาให้ได้ศึกษาเป็นตัวอย่างอีกด้วย และในหนังสือเล่มนี้ยังได้จัดทำภาพประกอบเนื้อหาเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 องค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาหนังสือเล่มนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้สำหรับคุณครูภาษาไทยและครูที่สอนในรายวิชาอื่นๆในหัวข้อการจัดทำหลักสูตร แนวการจัดทำคำอธิบายรายวิชา การนำหลักสูตรไปใช้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตร เป็นต้น หรือในเรื่องของนวัตกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน เพราะแต่ละนวัตกรรมไม่ได้เจาะจงให้นำไปใช้เฉพาะในวิชาภาษาไทยเท่านั้นแต่เป็นการนำ

เทคนิคการสอนไปใช้เช่น

กระบวนการกลุ่มร่วมมือกัน
เรียนรู้ (Cooperative Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบสร้าง
แผนที่ความคิด (Concept Mapping)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษา (Concentrated Language Encounters
Approach)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
โครงงาน

การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้
การเรียนรู้ด้วยการแสดงละคร
(Dramatization)

การเรียนรู้ด้วยเกม(Game)
การเรียนรู้บทบาทสมมุติ (Role
Play ing)

นอกจากนี้ยังมีนวัตกรรมที่เป็นสื่อ เช่น
การสอนโดยใช้บทเรียน
การ์ตูน(Cartoon)

การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
(Pro grammed Text)

การเรียนรู้แบบฝึกทักษะ
การเรียนรู้ด้วยหนังสือประกอบ
การอ่าน นอกจากนั้นยังได้ประโยชน์จากการ
ศึกษาเรื่องการผลิตประเมนผลที่เราสามารถ
นำมาประยุกต์ใช้กับวิชาอื่นๆ และที่สำคัญ

ที่สุด ผู้เขียนยังได้เสนอการออกแบบการวิจัย
ในกลุ่มสาระภาษาไทยที่ทำให้เราได้ทราบ
ขั้นตอนของการวิจัยโดยมีตัวอย่างการออกแบบ
และการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ที่สามารถนำ
ไปปรับใช้ได้กับกลุ่มสาระอื่นๆ อีกด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงวิพากษ์ใน มุมมองการปฏิบัติจริง

กล่าวโดยสรุปในภาพรวม
ของหนังสือนวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
ผู้วิจารณ์ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ข้อเสนอแนะ
เรื่องงานเขียน

จุดเด่นงานเขียนเล่มนี้ได้สะท้อน
ให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนภาษา
ไทยให้ประสบความสำเร็จ โดยผู้เขียนได้แบ่ง
เนื้อหาออกเป็นส่วนๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความมี
พัฒนาการโดยเริ่มจากความสำคัญและความ
เป็นมาของภาษาไทย หลักสูตร นวัตกรรม
การเรียนรู้ การเรียนการสอนภาษาไทยในเรื่องการ
ฟัง พูด อ่าน เขียน หลักการใช้ภาษา วรรณคดี
และวรรณกรรม และหลังจากเรียนแล้วก็มาสู่
การวัดผลประเมินผล สุดท้ายเมื่อประเมินผล
เรียบร้อยแล้วก็นำผลนั้นมาใช้เพื่อออกแบบ
วิจัยถึงกระบวนการเรียนรู้ สภาพปัญหา
การเรียนการสอน ปัญหาการเรียนรู้ออกแบบ
ยกตัวอย่างการออกแบบและแก้ปัญหาด้วย
การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา

การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างสติปัญญาและพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการคิดระดับสูง และคิดแบบองค์รวม สามารถคิดสร้างสรรค์ตนเอง สังคม ประเทศชาติ และโลก นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาการทางอารมณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเองเข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในอารมณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา การเรียนรู้

ปัจจุบันบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องรู้วิธีการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ รู้วิธีการแสวงหาความรู้ รู้วิธีการคิดวิเคราะห์ ข้อมูล ข่าวสารสามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย การรายงาน การแสวงหาความรู้ สามารถจับบันทึกความรู้ จัดหมวดหมู่ความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่และข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนตัวผู้สอนก็จะปรับบทบาทจากการให้ความรู้โดยการบอก การบรรยาย เป็นการวางแผนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรม ให้วิธีการเรียนรู้ใช้หลักการของศาสตร์ที่จะสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ และสรุปความรู้ประเมินผลตนเอง ปรับปรุงตนเองให้พัฒนาก้าวหน้า บทบาทของครูจะต้องวางตนให้ศิษย์ไว้วางใจน่าเคารพ และเหมาะสมกับการเป็นผู้ทรงความรู้ เป็นที่ปรึกษาแก่ศิษย์ รับฟังความคิดของศิษย์รับรู้ความรู้สึกของศิษย์วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นแม่แบบในการประพฤติปฏิบัติการจัดการเรียนรู้โดยควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542:11-15)

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
 2. การเรียนรู้แบบองค์รวม
 3. การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนต้องมีลีลาการเรียนรู้(Learning Styles) ของตน
 4. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง
 5. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
 6. การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน เป็นการให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
 7. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้อยู่เป็นการเรียนรู้ลีลาการเรียนรู้และความถนัดในการเรียนของตนเอง
 8. การเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการเรียน
- คุณลักษณะและบทบาทของผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยและครูที่ดีมีผู้กล่าวไว้หลายท่านดังนี้
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ครูอาวุโสประจำปี ๒๕๒๒ เมื่อวันอังคารที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ มีข้อความตอนหนึ่งที่แสดงถึงลักษณะครูดีไว้ดังนี้
- "ครูที่แท้นั้นจะต้องทำแต่ความดี

คือต้องหมั่นขยัน และอดสาหะพากเพียรต้องเอื้อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่นอดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวมระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม ต้องปลื้มตัวปลื้มใจจากความสะอาดสบายและความสนุกรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจมั่นคงและแน่วแน่ ต้องซื่อสัตย์ รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งในด้านวิทยาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล"

ผู้เขียนได้สัมผัสกับนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับวิชาชีพรูมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานได้เคยสังเกตเฝ้าดูความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาดังกล่าว จำนวนเป็นพันคนขึ้นไป ทั้งได้ให้เขาไปสำรวจความคิดเห็นของคนในท้องถิ่นที่เขาอยู่ในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับครู เพื่อนำมาวิเคราะห์วิจารณ์เพิ่มเติมขยายทัศนะเกี่ยวกับครูให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

จากประสบการณ์ครั้งแล้วครั้งเล่า ความคิดที่นักศึกษาและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ มีต่อครูที่ดีนั้นจะคงเส้นคงวาโดยมีข้อสรุปที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งถ้าจัดกลุ่มลงในหลักการใหญ่ ๆ ก็จะได้แก่ ๑) มีความรู้ดี ๒) มีความประพฤติดี และ ๓) มีคุณธรรม ขอนำตัวอย่างมาเสนอในที่นี้ ดังนี้

๑. ครูต้องมีลักษณะบากบั่นต่อผู้
อดทนสร้างคนให้เป็นคนดีให้ได้

๒. ครูต้องมีลักษณะครบถ้วน
ทุกด้านให้สมกับที่คนยกย่องว่ามีใจประเสริฐ

๓. ครูต้องดเว้นอบายมุขทุกอย่าง
เช่นการดื่มเหล้า การเล่นพนัน

๔. ครูต้องเป็นคนมีน้ำใจสะอาด
มีความเสียสละมากไม่จำเป็นต้องมีปริญญา
การศึกษาสูงเสมอไป ขอเพียงแต่มีความจริงใจ
มีใจรักในความเป็นครู

๕. ครูควรใช้เวลาแก่เด็กนักเรียน
ในการที่จะศึกษาปัญหาต่าง ๆ และฟังความ
คิดเห็นของเด็กบ้าง

๖. ครูควรทำตัวให้ดีมีนิสัยดี เพื่อ
ลบล้างข่าวที่ไม่ดีเกี่ยวกับครูตามที่ปรากฏใน
สื่อมวลชนต่าง ๆ

๗. ครูไม่ควรถือตัว ควรเข้ากับ
ทุกคนแม้จะเป็นคนยากจนก็ตาม

๘. ครูควรมีลักษณะพร้อมที่จะ
สร้างคนให้เป็นคนดีมีความรู้ ความคิดและ
เป็นคนดี

๙. ครูต้องเป็นคนสามารถสร้าง
สรรค์สังคมและช่วยเหลือประเทศชาติเป็น
อันดับแรก ดังนั้น ครูต้องขยันอย่างน้อยให้
ใกล้เคียงกับคนที่ทำงานธนาคาร

๑๐. ในด้านความรู้ ชาวบ้านมี
ความศรัทธาว่า ครูมีความรู้ดีอยู่แล้ว แต่สิ่ง

ที่ครู ควรจะมีให้มากคือด้านความประพฤติ
เป็นแบบอย่าง

ส่วนที่ 4 บทสรุป

กล่าวโดยภาพรวมหนังสือเล่ม
นี้มีคุณค่าแก่การอ่าน โดยเฉพาะนักศึกษาที่
เรียนในสาขาครุศาสตร์หรือแม้กระทั่งคุณครู
ที่ปฏิบัติการสอนในทุกสายวิชาไม่เฉพาะ
วิชาภาษาไทย เพราะเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้
สามารถประยุกต์ใช้ได้หลายหัวข้อ จะช่วย
ให้มีความรู้ความเข้าใจในการสอน ซึ่งนำมา
ถ่ายทอดโดยมุ่งเน้นการใช้เทคนิค วิธีสอน
อย่างหลากหลายมาให้อ่านได้ศึกษาและ
นำไปใช้ในการสอนภาษาไทย และนอกจาก
นั้นยังได้คิดประยุกต์วิธีสอนต่างๆ มาใช้จัด
กิจกรรมการเรียนการสอนในเอกสารนี้มีสาระ
สำคัญ คือ ความสำคัญและความเป็นมาของ
ภาษาไทย หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้
ภาษาไทยทุกช่วงชั้น สาระที่ใช้จัดกิจกรรม
การเรียนการสอนภาษาไทย นวัตกรรมที่ใช้
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
ซึ่งผู้เขียนได้นำนวัตกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ
แผนที่ความคิดการสอนวรรณยุกต์ด้วยนิ้ว
มือ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การ
สอนแบบบูรณาการ และการสอนแบบโครง
งาน นอกจากนี้ยังมีวิธีวัดและประเมินผล
ภาษาไทยในแต่ละทักษะและสาระการเรียนรู้

อาทิ การอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความ
การเขียนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งทักษะการฟัง
การดู และการพูด และยังให้ความรู้เกี่ยวกับ
สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย การ
ออกแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อ
พัฒนา การเรียนรู้ของเด็ก และม้งานวิจัยที่
เกี่ยวข้องให้ดูเป็นตัวอย่างด้วย

References

- Chantarasombat, Chalard. (2007). **Humasn Dervelopment of Thailand: Sufficiency Economy and Human Development**. Mahasarakam: Faculty of Education, Mahasarakam University.
- Soontonroje, Wimonrat. (2009). **Learning Innovation of Thai Language**. Department of Thai Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakam University.